

I. DISPOSICIONS GENERALS

MINISTERI DE JUSTÍCIA

8643 *Reial decret 594/2015, de 3 de juliol, pel qual es regula el Registre d'entitats religioses.*

ÍNDEX

- Títol I. Entitats i actes inscriptibles.
  - Article 1. Objecte.
  - Article 2. Entitats inscriptibles.
  - Article 3. Actes amb accés al Registre.
- Títol II. Procediments registrals.
  - Capítol I. Inscripció de la fundació o establiment a Espanya de les entitats religioses.
    - Article 4. Dret d'inscripció.
    - Article 5. Sol·licitud d'inscripció.
    - Article 6. Inscripció d'esglésies, confessions i comunitats religioses.
    - Article 7. Inscripció d'entitats creades per una església, confessió o comunitat religiosa inscrita.
      - Article 8. Inscripció de federacions.
      - Article 9. Inscripció d'entitats d'origen estranger.
      - Article 10. Instrucció dels expedients d'inscripció.
      - Article 11. Resolució.
  - Capítol II. Inscripció de la modificació dels estatuts.
    - Article 12. Sol·licitud d'inscripció.
    - Article 13. Procediment.
    - Article 14. Inscripció de la identitat dels titulars dels òrgans de representació.
  - Capítol III. Anotació i cancel·lació de l'adhesió d'entitats religioses a una federació.
    - Article 15. Sol·licitud d'adhesió d'entitats religioses a una federació.
    - Article 16. Sol·licitud de cancel·lació de l'adhesió d'entitats religioses a una federació.
  - Capítol IV. Anotació de llocs de culte.
    - Article 17. Sol·licitud d'anotació i cancel·lació de llocs de culte.
  - Capítol V. Anotació de la condició de ministre de culte.
    - Article 18. Sol·licitud d'anotació i documentació que s'ha d'aportar.
  - Capítol VI. Cancel·lació de la inscripció d'entitats religioses.
    - Article 19. Cancel·lació de la inscripció.
    - Article 20. Procediment de cancel·lació sol·licitada per l'entitat.
  - Capítol VII. Disposicions comunes.
    - Article 21. Documentació en format electrònic.
    - Article 22. Esmena d'errors.

Article 23. Facultat de certificar.

Article 24. Recursos.

Títol III. Estructura i funcionament del Registre d'entitats religioses.

Article 25. Ubicació i dependència orgànica del Registre d'entitats religioses.

Article 26. Seccions del Registre d'entitats religioses.

Article 27. Fitxes registrals.

Article 28. Anotacions marginals.

Article 29. Declaració de funcionament.

Títol IV. Publicitat del Registre d'entitats religioses.

Article 30. Publicitat del Registre.

Article 31. Certificacions.

Article 32. Còpia dels assentaments.

Article 33. Obtenció de certificats i còpies dels assentaments.

Article 34. Certificacions sobre la condició de representant legal.

Disposició addicional primera. Convenis de col·laboració amb les comunitats autònomes.

Disposició addicional segona. Protecció de dades de caràcter personal.

Disposició addicional tercera. Gestió electrònica dels procediments administratius i dipòsit de documentació.

Disposició addicional quarta. Adequació del Registre al que disposa aquest Reial decret.

Disposició addicional cinquena. Declaració de funcionament.

Disposició transitòria primera. Normativa aplicable en el període transitori.

Disposició transitòria segona. Fundacions religioses de l'Església catòlica.

Disposició derogatòria única.

Disposició final primera. Títol competencial.

Disposició final segona. Normativa supletòria.

Disposició final tercera. Despeses d'organització i funcionament.

Disposició final quarta. Aplicació i desplegament del Reial decret.

Disposició final cinquena. Entrada en vigor.

I

El Registre d'entitats religioses és un instrument jurídic qualificat al servei de l'exercici col·lectiu del dret fonamental de llibertat religiosa, garantit a l'article 16 de la Constitució espanyola de 27 de desembre de 1978, per tal com la Llei orgànica 7/1980, de 5 de juliol, de llibertat religiosa, va disposar que «les esglésies, confessions i comunitats religioses, així com les seves federacions, han de gaudir de personalitat jurídica una vegada inscrites en el corresponent registre públic que es crea, a aquest efecte, en el Ministeri de Justícia».

La constitució i el funcionament d'aquest Registre es va regular mitjançant el Reial decret 142/1981, de 9 de gener, sobre organització i funcionament del Registre d'entitats religioses. Aquesta norma va ser completada, en alguns aspectes, per altres del mateix rang o inferior, com van ser el Reial decret 589/1984, de 8 de febrer, sobre fundacions religioses de l'Església catòlica, i l'Ordre d'11 de maig de 1984, sobre publicitat del Registre d'entitats religioses.

Amb posterioritat s'han incorporat a l'ordenament jurídic altres normes que han afectat el funcionament del Registre, com han estat, entre d'altres, la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, o la Llei 6/1997, de 14 d'abril, d'organització i funcionament de l'Administració General de l'Estat, o la Llei 11/2007, de 22 de juny, d'accés electrònic dels ciutadans als serveis públics, modificades al seu torn per diverses lleis. També, les lleis 24, 25 i 26/1992, de 10 de novembre, per les quals es van aprovar, respectivament, els acords de cooperació

de l'Estat amb la Federació d'Entitats Religioses Evangèliques d'Espanya, la Federació de Comunitats Israelites d'Espanya i la Comissió Islàmica d'Espanya.

Aquest Reial decret modifica la regulació jurídica del Registre d'entitats religioses després de més de 30 anys de vigència. La regulació actual ha quedat superada i no respon adequadament a les necessitats actuals del Registre. El caràcter específic de moltes de les actuacions sol·licitades al Registre d'entitats religioses no pot trobar sempre una resposta eficient amb l'aplicació supletòria de la normativa sobre procediment administratiu comú.

Aquest nou marc jurídic té com a referència la doctrina derivada de la Sentència del Tribunal Constitucional 46/2001, de 15 de febrer, i l'aplicació que n'han fet els tribunals a partir de la interpretació de la naturalesa de la funció del Registre d'entitats religioses com de «mera constatació, que no de qualificació», que s'estén a la comprovació del fet que l'entitat no és alguna de les excloses per l'article 3.2 de la Llei orgànica 7/1980, de 7 de juliol, ni excedeix els límits previstos a l'article 3.1 de la mateixa Llei, sense que pugui fer un control de la legitimitat de les creences religioses.

Igualment, la reforma s'inscriu en les directrius que va marcar l'OSCE/ODHIR en la cinquanta-novena sessió plenària, celebrada el juny de 2004, actualitzades en la sessió que va tenir lloc el passat 13 i 14 de juny de 2014, en la qual es reconeix la importància del dret a adquirir i mantenir la personalitat jurídica i la impossibilitat que els diferents estats puguin imposar sancions o limitacions als grups religiosos que impedeixin l'adquisició de personalitat jurídica mitjançant el seu accés al Registre. En aquest sentit, el Tribunal Europeu de Drets Humans ha reconegut en nombroses sentències que el registre és un dels aspectes més importants del dret d'associació. Això és, que les restriccions al dret a obtenir la personalitat jurídica per part dels grups religiosos són contràries al Conveni europeu de drets humans, en concret, per violació del dret d'associació i del dret a la llibertat religiosa. L'adquisició de personalitat jurídica constitueix un dret per a les entitats religioses segons expressa el Tribunal Constitucional a l'esmentada Sentència 46/2001 i en el nostre sistema aquesta adquisició es produeix per l'accés al Registre d'entitats religioses, tal com s'ha assenyalat més amunt. La nova normativa s'emmarca, igualment, en les Orientacions de la Unió Europea sobre el foment i la protecció de la llibertat de religió i creences aprovades pel Consell de la Unió Europea el 24 de juny de 2013 quan afirma que el requisit del registre s'ha de configurar com un mitjà per facilitar l'exercici de la llibertat de religió o creences.

Finalment, és necessari abordar la introducció de les noves tecnologies en la gestió del Registre que, a més de les millores que suposa en la seva organització, permet incorporar aquest Registre al repte de l'Administració electrònica.

II

Aquest Reial decret es divideix en quatre títols. El títol I es dedica a les entitats i els actes inscripcionables; el títol II, als procediments d'inscripció que es tramiten en el Registre d'entitats religioses; el títol III es refereix a l'estructura i el funcionament del Registre i el títol IV regula la publicitat del Registre. El Reial decret té, a més, cinc disposicions addicionals, dues transitòries, una derogatòria i cinc finals.

El títol I defineix l'objecte del Reial decret i enumera les entitats i els actes inscripcionables i introdueix una precisió més gran en la regulació. Amb això es persegueix la correspondència de la norma amb la realitat de les confessions que adopten formes d'organització que no sempre era possible encaixar en la relació d'ens inscripcionables que conté la normativa anterior. Quant als actes susceptibles d'accedir al Registre, conté l'enumeració d'aquests atesa la pràctica habitual del Registre, i explicita els actes que s'anotaven a instància de les entitats, com és el cas de llocs de culte o de l'adhesió a les federacions, o n'introdueix alguns que no eren objecte d'anotació fins a ara, com el cas dels ministres de culte.

El títol II es dedica a la regulació dels diferents procediments registrals i supleix les llacunes de la normativa anterior. En general, la regulació clarifica els requisits que han de

complir les entitats que accedeixen al Registre, s'incorpora la presentació de la documentació en suport informàtic i la tramitació dels nous procediments.

Respecte del procediment d'inscripció d'esglésies, confessions o comunitats religioses, s'ha incorporat amb caràcter potestatiu que la fundació o l'establiment a Espanya l'avalí un nombre mínim de persones. Aquesta possibilitat, que s'ofereix a les entitats que accedeixen al Registre, té el seu antecedent en les directrius internacionals esmentades de l'OSCE/ODHIR que considera adequat, per procedir a aquesta inscripció, l'existència d'un nombre de membres que acrediti una certa estabilitat sempre que no s'obstaculitzi l'exercici del dret. Amb això, les esglésies, confessions i comunitats religioses poden expressar l'existència d'una mínima comunitat de creients que constitueix l'entitat i assumeix els drets i les obligacions derivats de la Llei orgànica de llibertat religiosa i, en els casos de confessions que hagin signat un acord amb l'Estat, els que s'hi prevegin. Aquest requisit no s'estén, en canvi, a les altres entitats susceptibles d'inscripció, erigides o constituïdes per les esglésies, confessions o comunitats religioses.

Una altra novetat important és l'obligació d'inscriure els titulars dels òrgans de representació de les entitats religioses, que en la normativa anterior era potestatiu per a les entitats. La realitat és que, majoritàriament, les entitats presentaven al Registre la relació nominal dels seus representants legals atesa l'eficàcia probatòria que aquesta normativa atorgava a la certificació del Registre.

Entre els nous desenvolupaments que conté el present Reial decret, destaca el que es refereix al procediment per inscriure la incorporació o separació d'una comunitat a una federació o el procediment per anotar els ministres de culte de les esglésies, confessions o comunitats religioses inscrites que ho sol·licitin llevat que tinguin capacitat de celebrar o certificar actes amb efectes civils, cas en què l'anotació és obligatòria, opció aquesta que ha estat reclamada per les mateixes entitats religioses que volien disposar de la seguretat que, als efectes de l'aplicació del règim legal previst per als ministres de culte, ofereix l'anotació registral.

En general, la nova regulació pretén clarificar els requisits que han de complir les entitats que accedeixen al Registre i incorporar la presentació de la documentació en suport i per mitjans electrònics.

El títol III es dedica a l'«Estructura i funcionament del Registre d'entitats religioses», que manté la seva estructura actual per seccions i afegeix una nova secció històrica a la qual s'han de traslladar els assentaments de les entitats cancel·lades o denegades. La regulació millora la descripció de la fitxa registral que s'ha d'elaborar d'acord amb procediments electrònics i es refereix, per primera vegada, a les anotacions marginals que s'han de fer en cas que hi hagi procediments judicials pendents que afectin el nomenament dels representants legals de l'entitat, o a la falta de declaració de funcionament que es preveu en el mateix Reial decret, anotacions que tenen efectes informatius.

El títol IV preveu la «Publicitat del Registre d'entitats religioses» i incorpora tant l'ús de les noves tecnologies i els mitjans electrònics com les exigències derivades de la normativa sobre protecció de dades de caràcter personal i de la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern.

Finalment, entre les disposicions addicionals, transitòries i finals, a més dels continguts habituals, cal destacar-ne alguns altres. És el cas de la possibilitat de signar convenis de col·laboració amb les comunitats autònomes que tinguin en els seus estatuts d'autonomia previstes competències en la matèria a fi de determinar la seva participació en la gestió del Registre; la previsió que les entitats inscrites presentin una declaració d'estar en situació de funcionament a fi de permetre al Registre una correspondència més gran amb la realitat, i millorar el servei públic que presta; o la disposició que manté la vigència de la inscripció de fundacions erigides per l'Església catòlica mentre no es procedeixi a la regulació general de les fundacions de les entitats religioses.

En l'elaboració d'aquest Reial decret s'han tingut en compte l'informe del Ple de la Comissió Assessora de Llibertat Religiosa emès en la seva reunió de 26 de novembre de 2014 i l'informe de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades de 18 de març de 2015.

En virtut d'això, a proposta del ministre de Justícia, amb l'aprovació prèvia del ministre d'Hisenda i Administracions Públiques, d'acord amb el Consell d'Estat i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres a la reunió del dia 3 de juliol de 2015,

DISPOSO:

TÍTOL I

Entitats i actes inscripibles

Article 1. *Objecte.*

Aquest Reial decret té per objecte regular el Registre d'entitats religioses, creat de conformitat amb el que estableix l'article 5 de la Llei orgànica 7/1980, de 5 de juliol, de llibertat religiosa, les entitats i els actes susceptibles d'inscripció, els procediments d'inscripció i els efectes jurídics que en deriven. El Registre d'entitats religioses radica en el Ministeri de Justícia amb caràcter de registre general i públic.

Article 2. *Entitats inscripibles.*

En el Registre d'entitats religioses s'hi poden inscriure:

1. Les esglésies, confessions i comunitats religioses, així com les seves federacions.
2. Els següents tipus d'entitats religioses, sempre que hagin estat erigides, creades o instituïdes per una església, confessió o comunitat religiosa o federacions d'aquestes inscrites en el Registre:
  - a) Les seves circumscripcions territorials.
  - b) Les seves congregacions, seccions o comunitats locals.
  - c) Les entitats de caràcter institucional que formin part de la seva estructura.
  - d) Les associacions amb fins religiosos que creïn o erigeixin, així com les seves federacions.
  - e) Els seminaris o centres de formació dels seus ministres de culte.
  - f) Els centres superiors d'ensenyament que imparteixin amb exclusivitat ensenyaments teològics o religiosos propis de l'església, confessió o comunitat religiosa inscrita.
  - g) Les comunitats monàstiques o religioses i les ordres o federacions en què s'integrin.
  - h) Els instituts de vida consagrada i societats de vida apostòlica, les seves províncies i cases, així com les seves federacions.
  - i) Qualsevol altres entitats que siguin susceptibles d'inscripció de conformitat amb els acords entre l'Estat espanyol i les confessions religioses.

Article 3. *Actes amb accés al Registre.*

Tenen accés al Registre, d'acord amb el procediment que estableix aquest Reial decret, els actes següents:

- a) La fundació o l'establiment a Espanya de l'entitat religiosa.
- b) Les modificacions estatutàries.
- c) La identitat dels titulars de l'òrgan de representació de l'entitat.
- d) La incorporació de les entitats a una federació i la separació d'aquesta.
- e) La dissolució de l'entitat.
- f) Els llocs de culte.
- g) Els ministres de culte.
- h) Qualsevol altres actes que siguin susceptibles d'inscripció o anotació de conformitat amb els acords entre l'Estat espanyol i les confessions religioses.

TÍTOL II

Procediments registrals

CAPÍTOL I

Inscripció de la fundació o establiment a Espanya de les entitats religioses

Article 4. *Dret d'inscripció.*

1. Les entitats inscriptibles a l'empara de l'article 2 gaudeixen de personalitat jurídica una vegada inscrites en el Registre d'entitats religioses.

2. Només es pot denegar la inscripció quan no es compleixin els requisits que estableix la Llei orgànica 7/1980, de 5 de juliol, de llibertat religiosa, o el present Reial decret.

Article 5. *Sol·licitud d'inscripció.*

1. La sol·licitud d'inscripció s'ha d'adreçar al Registre d'entitats religioses del Ministeri de Justícia i es pot presentar davant les oficines i registres a què es refereix l'article 38.4 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, o per mitjans electrònics en els termes que preveu la Llei 11/2007, de 22 de juny, d'accés electrònic dels ciutadans als serveis públics.

2. La sol·licitud ha d'especificar quin tipus d'entitat de les que enumera l'article 2 es pretén inscriure i adjuntar els documents que s'especifiquen en els articles següents, segons el tipus d'entitat la inscripció de la qual se sol·licita. Els documents fefaents que s'hagin d'aportar poden ser originals o còpies compulsades d'aquests en els termes que preveu l'article 46 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre.

Article 6. *Inscripció d'esglésies, confessions i comunitats religioses.*

1. La inscripció d'esglésies, confessions i comunitats religioses l'han d'iniciar els seus representants legals o persones degudament autoritzades mitjançant una sol·licitud que s'ha d'acompanyar d'un document elevat a escriptura pública en el qual constin les dades següents:

a) Denominació, que no pot incloure termes que indueixin a confusió sobre la seva naturalesa religiosa. No són admissibles les denominacions que inclouin expressions contràries a les lleis. Tampoc pot coincidir, de manera que pugui crear confusió, amb cap altra prèviament inscrita en el Registre d'entitats religioses ni pot assemblar-s'hi. Els sol·licitants han d'aportar la seva traducció al castellà o a alguna de les llengües cooficials de les comunitats autònomes per al cas que la denominació de l'entitat no figuri en castellà o en alguna de les llengües cooficials de les comunitats autònomes. La traducció esmentada no forma part de la denominació de l'entitat. En tot cas, les denominacions han d'estar formades amb lletres de l'alfabet en castellà o en qualsevol de les llengües cooficials.

b) Domicili.

c) Àmbit territorial d'actuació.

d) Expressió dels seus fins religiosos i de totes les dades que es considerin necessàries per acreditar-ne la naturalesa religiosa. A aquests efectes es poden considerar com a tals les seves bases doctrinals, l'absència d'ànim de lucre i les seves activitats religioses específiques representades per l'exercici i foment del culte, el manteniment de llocs i objectes de culte, la predicació, la intervenció social, la difusió d'informació religiosa, la formació i l'ensenyament religiós i moral, l'assistència religiosa, la formació i manutenció de ministres de culte, i altres d'anàlegs.

e) Règim de funcionament, òrgans representatius i de govern, amb expressió de les seves facultats i dels requisits per a la seva designació vàlida.

f) Relació nominal dels representants legals. En cas que aquests siguin estrangers han d'acreditar la seva residència legal a Espanya en els termes que estableix la legislació vigent.

2. És necessari presentar, a més, l'acta de la fundació o establiment a Espanya en un document elevat a escriptura pública. En aquesta acta es pot fer constar la relació nominal de, com a mínim, vint persones majors d'edat i amb residència legal a Espanya que avalen la fundació o l'establiment de l'església, confessió o comunitat religiosa.

Article 7. Inscripció d'entitats creades per una església, confessió o comunitat religiosa inscrita.

1. Per a la inscripció d'entitats creades per una església, confessió, comunitat religiosa o federació inscrita s'han d'aportar, en escriptura pública, les dades que preveu l'apartat 1 de l'article anterior.

2. A més, es requereix l'aportació del testimoni literal, degudament autènticat, de l'acta de constitució, així com del document de l'església, confessió, comunitat religiosa o federació, per la qual s'erigeix, es constitueix o s'aprova i, si n'hi ha, la conformitat de l'òrgan suprem de l'entitat a Espanya.

Article 8. Inscripció de federacions.

1. És aplicable a la inscripció de federacions el que estableixen els articles 5 i 6.1 d'aquest Reial decret respecte de la inscripció d'esglésies, confessions i comunitats religioses.

2. És necessari aportar, a més, els documents següents:

a) Acta fundacional en la qual ha de constar la denominació, el domicili i el número registral de cadascuna de les entitats fundadores, llevat que estiguin pendents d'inscripció, així com les dades d'identificació dels representants legals de cadascuna d'aquestes.

b) Cadascuna de les entitats que s'integrin en la federació han d'acreditar a l'escriptura pública de fundació d'aquesta la certificació de l'acord adoptat per a la seva integració, expedit per les persones o els càrrecs amb facultat per certificar, en què s'ha d'expressar l'acceptació dels estatuts de la federació i la designació de la persona o persones que representin l'entitat religiosa a l'acte constitutiu de la federació.

Article 9. Inscripció d'entitats d'origen estranger.

1. Per a la inscripció d'una entitat religiosa dependent d'una altra establerta a l'estranger s'ha d'aportar, a més dels requisits que preveuen els articles 5 i 6, els següents:

a) Còpia dels estatuts vigents de l'entitat estrangera.

b) Certificat de l'entitat estrangera que contingui la identitat dels seus representants legals o dels titulars dels seus òrgans de representació al país d'origen i dels qui hagin estat designats com a tals a Espanya.

c) Certificat o document que acrediti que l'entitat estrangera està legalment reconeguda en el seu país d'origen.

2. Els documents a què fa referència l'apartat anterior han d'estar degudament legalitzats i traduïts, si s'escau, d'acord amb els convenis internacionals sobre la matèria que siguin aplicables.

Article 10. Instrucció dels expedients d'inscripció.

1. La instrucció dels expedients d'inscripció correspon a la Subdirecció General de Relacions amb les Confessions.

2. L'òrgan competent pot demanar un informe a la Comissió Assessora de Llibertat Religiosa així com qualsevol altre que consideri necessari sobre la sol·licitud d'inscripció.

Article 11. *Resolució.*

1. El ministre de Justícia ha de dictar la resolució procedent en la qual s'ha d'indicar als interessats, si aquesta és favorable, les dades d'identificació de la inscripció practicada.
2. Transcorregut el termini de sis mesos a partir de la data en què la sol·licitud hagi tingut entrada en qualsevol dels registres del Ministeri de Justícia, si no s'ha dictat i notificat resolució, s'entén estimada, d'acord amb el que disposa l'article 43 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre.

CAPÍTOL II

Inscripció de la modificació dels estatuts

Article 12. *Sol·licitud d'inscripció.*

1. La modificació de les dades de l'entitat a què es refereix l'article 6.1 s'ha de comunicar al Registre d'entitats religioses en el termini de tres mesos des que s'hagi adoptat l'acord de modificació en la forma prevista pels estatuts de l'entitat.
2. Juntament amb la sol·licitud s'han d'aportar els documents següents:
  - a) Document públic que contingui, bé l'acta de la reunió, bé la certificació de l'acord de l'òrgan competent per adoptar aquesta modificació. En tot cas, el document ha d'incloure l'acord adoptat pel qual es modifiquen els estatuts, els articles modificats, el quòrum d'assistència quan ho exigeixin els estatuts, el resultat de la votació i la data de la seva aprovació.
  - b) En les modificacions d'estatuts que afectin els fins o el règim de funcionament, òrgans representatius i de govern de l'entitat, és necessari aportar el text íntegre dels nous estatuts en un document públic que inclogui les modificacions aprovades, i fer constar, en una diligència estesa al final del document, la relació d'articles modificats i la data de l'acord en què es va adoptar la seva modificació.
3. No es tramiten les sol·licituds de modificacions estatutàries que es presentin transcorregut el termini de tres mesos des de l'adopció de l'acord corresponent sense perjudici que, reiterada la modificació pels òrgans competents de l'entitat, es torni a presentar la sol·licitud en termini.

Article 13. *Procediment.*

1. La inscripció de les modificacions estatutàries se subjecta als mateixos requisits que per a la seva inscripció, excepte la relativa al canvi dels representants legals, que es fa en la forma que preveu l'article següent.
2. Les modificacions s'inscriuen per resolució del titular de la Direcció General de Cooperació Jurídica Internacional i Relacions amb les Confessions i produeixen els efectes legals oportuns des del moment de la seva inscripció.
3. Transcorregut el termini de tres mesos a partir de la data en què la sol·licitud hagi tingut entrada en qualsevol dels registres del Ministeri de Justícia, si no s'ha dictat i notificat resolució, s'entén estimada, d'acord amb el que disposa l'article 43 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre.

Article 14. *Inscripció de la identitat dels titulars dels òrgans de representació.*

1. La modificació dels titulars dels òrgans de representació s'ha de comunicar al Registre d'entitats religioses en el termini de tres mesos des que s'hagi adoptat l'acord de modificació.
2. La sol·licitud d'inscripció d'aquesta modificació s'ha d'acompanyar del document públic que contingui bé l'acta de la reunió, bé la certificació de l'acord adoptat per l'òrgan

competent en què hi ha de constar, a més de la data en què s'hagi adoptat l'acord, les dades següents:

- a) Els noms, cognoms, DNI o NIE i domicili dels nomenats.
- b) La data del nomenament i, si s'escau, de la ratificació i acceptació pels titulars.
- c) La data de la revocació i del cessament, si s'escau, dels titulars sortints.
- d) Les signatures dels titulars i dels titulars sortints. Si no poden o no volen signar s'ha de fer constar aquesta circumstància en el document.

CAPÍTOL III

Anotació i cancel·lació de l'adhesió d'entitats religioses a una federació

Article 15. *Sol·licitud d'adhesió d'entitats religioses a una federació.*

1. La sol·licitud d'anotació en el Registre de l'adhesió d'una entitat religiosa a una federació l'ha de presentar el representant legal de la federació o persona degudament autoritzada en el termini de tres mesos des que s'hagi adoptat l'acord.

2. Per a l'anotació de l'adhesió d'entitats religioses a una federació s'ha d'aportar, juntament amb la sol·licitud, bé l'acta de la reunió, bé el certificat de l'acord de l'entitat federativa, segons el procediment que s'hagi determinat en els seus estatuts, en els quals hi ha de constar, a més de la data en què s'hagi adoptat, les dades següents:

- a) La denominació i el domicili de l'entitat federativa que representa el sol·licitant.
- b) La denominació i el número registral, llevat que estigui pendent d'inscripció, de l'entitat que s'incorpora a la federació.
- c) Per cadascuna de les entitats religioses que s'incorporin a la federació, una certificació, expedida per les persones o càrrecs amb facultat per certificar, de l'acord adoptat per l'entitat per a la seva integració a la federació.

3. Les adhesions s'han d'anotar per resolució del titular de la Direcció General de Cooperació Jurídica Internacional i Relacions amb les Confessions. Transcorregut el termini de tres mesos a partir de la data en què la sol·licitud hagi tingut entrada en qualsevol dels registres del Ministeri de Justícia, si no s'ha dictat i notificat resolució, s'entén estimada, d'acord amb el que disposa l'article 43 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre.

Article 16. *Sol·licitud de cancel·lació de l'adhesió d'entitats religioses a una federació.*

1. La sol·licitud de cancel·lació de l'adhesió d'una entitat a una federació l'ha de presentar el representant legal de l'entitat o persona degudament autoritzada en el termini de tres mesos des que s'hagi adoptat l'acord en la forma establerta estatutàriament. L'entitat ha d'aportar, juntament amb la sol·licitud, bé l'acta de la reunió, bé el certificat de l'acord, i ha de fer constar la data en què s'hagi adoptat i la comunicació feta a la federació respectiva de la formalització de la seva baixa o d'haver complert els requisits que estableixen els estatuts de la federació per a la baixa dels seus membres.

2. Quan la sol·licitud de cancel·lació de l'adhesió d'una entitat es produeixi a instància de la mateixa federació, la sol·licitud l'ha de presentar el representant legal de la federació o la persona degudament autoritzada en el termini de tres mesos des que s'hagi adoptat l'acord en la forma establerta estatutàriament. Juntament amb la sol·licitud s'ha d'aportar bé l'acta de la reunió, bé el certificat de l'acord esmentat, on s'ha de fer constar la data en què s'hagi adoptat, així com la comunicació a l'entitat afectada de la formalització de la seva baixa.

3. La resolució de cancel·lació de l'adhesió a una federació la dicta el titular de la Direcció General de Cooperació Jurídica Internacional i Relacions amb les Confessions. Transcorregut el termini de tres mesos a partir de la data d'entrada de la sol·licitud en

qualsevol dels registres del Ministeri de Justícia si no s'ha dictat i notificat resolució, s'entén estimada, d'acord amb el que disposa l'article 43 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre.

CAPÍTOL IV

Anotació de llocs de culte

Article 17. *Sol·licitud d'anotació i cancel·lació de llocs de culte.*

1. Les entitats inscrites en el Registre d'entitats religioses poden sol·licitar l'anotació dels seus llocs de culte. Aquesta anotació no confereix personalitat jurídica pròpia.

2. La sol·licitud d'anotació l'ha de presentar el representant de l'entitat o la persona degudament autoritzada, i s'hi ha d'adjuntar:

- a) Còpia del títol de disposició.
- b) Certificat que acrediti la seva condició de lloc de culte per la seva dedicació principal i permanent al culte i l'assistència religiosa, amb la conformitat, si s'escau, de l'òrgan competent a Espanya de l'església, confessió o comunitat religiosa a la qual pertany.

3. La sol·licitud de cancel·lació de llocs de culte l'ha de presentar el representant legal de l'entitat o la persona degudament autoritzada acompanyada del certificat que acrediti la seva desafecció com a lloc de culte d'aquesta entitat.

4. La resolució sobre l'anotació o cancel·lació de llocs de culte la dicta el titular de la Subdirecció General de Relacions amb les Confessions. Transcorregut el termini de tres mesos a partir de la data en què la sol·licitud hagi tingut entrada en qualsevol dels registres del Ministeri de Justícia, si no s'ha dictat i notificat resolució, s'entén estimada, d'acord amb el que disposa l'article 43 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre.

CAPÍTOL V

Anotació de la condició de ministre de culte

Article 18. *Sol·licitud d'anotació i documentació que s'ha d'aportar.*

1. Les entitats religioses inscrites poden anotar en el Registre d'entitats religioses els seus ministres de culte que tinguin residència legal a Espanya. En tot cas, s'han d'anotar els ministres de culte que estiguin habilitats per dur a terme actes religiosos amb efectes civils.

2. Per efectuar aquesta anotació els representants legals de l'entitat han de presentar certificació de l'església, confessió o comunitat religiosa a la qual pertanyin que acrediti aquesta condició i, si n'hi ha, el vistiplau de l'òrgan suprem a Espanya de l'entitat d'acord amb les seves pròpies normes. Quan es tracti d'entitats integrades en una federació inscrita, també és necessari el vistiplau de l'òrgan competent de la federació respectiva quan així ho disposin els seus estatuts, sense perjudici del que disposen els acords de cooperació amb l'Estat respecte de les entitats o federacions signants d'aquests.

3. Les entitats han de comunicar al Registre les baixes dels seus ministres de culte i sol·licitar la seva cancel·lació en el termini d'un mes des que la baixa va tenir lloc.

4. La resolució de l'anotació i cancel·lació de ministres de culte de les entitats religioses la dicta el titular de la Subdirecció General de Relacions amb les Confessions. Transcorregut el termini de tres mesos a comptar de la data en què la sol·licitud hagi tingut entrada en qualsevol dels registres del Ministeri de Justícia, si no s'ha dictat i notificat resolució, s'entén estimada, d'acord amb el que disposa l'article 43 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre.

5. La certificació registral de l'anotació del ministre de culte és prova suficient per acreditar aquesta qualitat. El certificat té una vigència de dos anys i es pot renovar per períodes iguals.

CAPÍTOL VI

Cancel·lació de la inscripció d'entitats religioses

Article 19. *Cancel·lació de la inscripció.*

1. La cancel·lació de la inscripció d'una entitat només es pot efectuar:
  - a) A petició dels seus representants legals degudament facultats.
  - b) En compliment d'una sentència judicial ferma.
2. La cancel·lació produeix efectes des de la data de la seva resolució i dóna lloc al trasllat de l'entitat a la secció històrica del Registre.

Article 20. *Procediment de cancel·lació sol·licitada per l'entitat.*

1. En el termini de tres mesos des que s'hagi produït la causa que determini la dissolució de l'entitat, s'ha d'adreçar la sol·licitud de cancel·lació de la seva inscripció al Registre d'entitats religioses.

2. La sol·licitud de cancel·lació, en la qual hi ha de constar el número registral de l'entitat, s'ha d'acompanyar dels documents següents:

a) Si la dissolució és conseqüència de la decisió dels membres de l'entitat adoptada per l'òrgan competent segons els seus estatuts, document públic que contingui bé l'acta de la reunió, bé el certificat d'aquella expedit per les persones o els càrrecs amb facultat per certificar, en què consti la data en la qual s'ha adoptat, el quòrum d'assistència i el resultat de la votació.

b) Si la dissolució ha tingut lloc per sentència judicial ferma, testimoni de la resolució judicial per la qual es dicta la dissolució de l'entitat.

3. Examinada la sol·licitud, el ministre de Justícia dicta la resolució procedent. Transcorregut el termini de tres mesos a partir de la data en què la sol·licitud hagi tingut entrada en qualsevol dels registres del Ministeri de Justícia, si no s'ha dictat i notificat resolució, s'entén estimada, d'acord amb el que disposa l'article 43 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre.

CAPÍTOL VII

Disposicions comunes

Article 21. *Documentació en format electrònic.*

Les sol·licituds d'inscripció o anotació en el Registre, juntament amb la documentació que s'hagi d'adjuntar, es poden presentar en format i amb signatura electrònics, sense perjudici del que disposa la disposició adicional tercera.

Article 22. *Esmena d'errors.*

Quan s'adverteixin defectes formals en la sol·licitud s'ha de requerir l'interessat perquè en un termini de 10 dies esmeni la falta o adjunti els documents preceptius amb indicació que, si no ho fa, se'l té per desistit de la seva petició, prèvia la corresponent resolució, de conformitat amb el que preveu l'article 71 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre.

Article 23. *Facultat de certificar.*

1. La facultat de certificar les actes i els acords dels òrgans de les entitats religioses correspon al representant legal de l'entitat i, si està previst en els seus estatuts, al seu secretari, cas en què s'han d'emetre sempre amb el vistiplau del representant legal de l'entitat.

2. Per a la inscripció dels acords continguts en la certificació s'ha d'haver inscrit, prèviament o simultàniament, el càrrec del certificant.

Article 24. *Recursos.*

1. Les resolucions del ministre de Justícia exhaureixen la via administrativa i es poden recórrer potestativament en reposició davant el mateix òrgan que les ha dictat o impugnar directament davant l'ordre jurisdiccional contenciós administratiu.

2. Contra les resolucions del titular de la Direcció General de Cooperació Jurídica Internacional i Relacions amb les Confessions que no posin fi a la via administrativa, és procedent el corresponent recurs d'alçada en els termes que estableixen els articles 114 i 115 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre.

3. Contra les resolucions del titular de la Subdirecció General de Relacions amb les Confessions és procedent el corresponent recurs d'alçada en els termes que estableixen els articles 114 i 115 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre.

TÍTOL III

Estructura i funcionament del Registre d'entitats religioses

Article 25. *Ubicació i dependència orgànica del Registre d'entitats religioses.*

El Registre d'entitats religioses radica a Madrid i té caràcter de Registre general i unitari per a tot el territori nacional. Està sota la dependència del Ministeri de Justícia com a unitat administrativa adscrita a la Subdirecció General de Relacions amb les Confessions.

Article 26. *Seccions del Registre d'entitats religioses.*

El Registre consta de les seccions següents:

a) Secció general, en la qual s'inscriuen les esglésies, confessions i comunitats religioses, així com les entitats instituïdes per aquestes.

b) Secció especial, en la qual s'inscriuen les esglésies, confessions i comunitats religioses que hagin signat o a les quals sigui aplicable un acord o conveni de cooperació amb l'Estat, així com la resta d'entitats instituïdes per aquestes.

c) Secció històrica, a la qual es traslladen amb els seus protocols annexos els assentaments de les entitats que hagin estat cancel·lats així com les sol·licituds que hagin estat denegades.

Article 27. *Fitxes registrals.*

1. El Registre d'entitats religioses practica les inscripcions i anotacions corresponents en fitxes registrals que, elaborades per procediments electrònics, contenen unitats independents d'arxiu.

2. A cada entitat se li assigna un número registral correlatiu i independent, únic per a tot el Registre. En la seva respectiva fitxa registral es disposa de camps per a la inscripció o anotació de, com a mínim, els aspectes següents:

- a) Denominació.
- b) Secció.
- c) Data de fundació.
- d) Domicili.
- e) Reproducció literal de les normes estatutàries.
- f) Identitat dels titulars dels òrgans de govern i representació.
- g) Llocs de culte.
- h) Dependència d'altres entitats inscrites.
- i) Incorporació a una federació inscrita.

3. Annex al Registre hi ha d'haver un arxiu en el qual s'ha de conservar un expedient o protocol per cadascuna de les entitats inscrites, i en el qual s'han d'arxivar tots els documents que es produeixin en relació amb l'entitat, així com els títols que hagin servit per fer la inscripció dels actes inscrits o anotats. Aquests expedients es consideren part integrant del Registre.

Article 28. *Anotacions marginals.*

Quan s'acrediti davant el Registre d'entitats religioses l'inici d'accions judicials d'impugnació del nomenament dels representants legals de l'entitat o per falsedat en l'acta o en la certificació, s'ha de fer constar aquesta circumstància al marge de la inscripció dels representants legals de l'entitat. En aquestes anotacions s'han de fer constar les dades de referència dels assumptes i les diligències que se substanciïn, així com el caràcter merament informatiu de l'anotació.

L'anotació s'ha de cancel·lar una vegada s'inscriu en el Registre els assentaments que siguin conseqüència de la resolució judicial.

Article 29. *Declaració de funcionament.*

Les entitats inscrites estan obligades a mantenir actualitzades les seves dades registrals. En tot cas, cada dos anys han d'aportar una declaració de funcionament mitjançant la presentació telemàtica del formulari que el Registre aprovi amb aquesta finalitat.

La falta de presentació de la declaració de funcionament dóna lloc a la seva anotació marginal a efectes informatius.

TÍTOL IV

Publicitat del Registre d'entitats religioses

Article 30. *Publicitat del Registre.*

1. El Registre d'entitats religioses és públic i els ciutadans tenen dret a accedir-hi en els termes que estableix la normativa vigent.

2. Els interessats poden fer la seva consulta a través de la seu electrònica del Ministeri de Justícia o per escrit adreçat al Registre d'entitats religioses en què, a més dels requisits que estableix l'article 70 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, han d'especificar els documents concrets als quals es pretengui accedir, sempre que corresponguin a procediments acabats en la data de la sol·licitud.

3. No s'admet, excepte per a la seva consideració amb caràcter potestatiu, la sol·licitud de consulta genèrica dels expedients que, en tot cas, s'ha d'ajustar al que disposa la normativa sobre protecció de dades de caràcter personal.

4. La publicitat formal del Registre s'efectua mitjançant certificacions o còpies del contingut dels assentaments, en la forma que estableix la normativa vigent que s'ha d'ajustar, en tot cas, als requisits establerts en matèria de protecció de dades de caràcter personal.

5. En el trasllat de les certificacions o còpies dels assentaments a què es refereixen els articles següents s'ha de fer constar als destinataris la prohibició de crear fitxers amb la finalitat exclusiva d'emmagatzemar dades de caràcter personal que revelin la religió o les creences, en els termes que preveu l'article 7.4 de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal.

Article 31. *Certificacions.*

1. La certificació és el mitjà d'acreditar fefaentment el contingut dels assentaments i dels documents dipositats en el Registre d'entitats religioses.

2. Les certificacions poden ser positives o negatives. Les certificacions positives són totals o parcials.

3. La certificació total del Registre reproduïx íntegrament tots els assentaments practicats en la fitxa registral oberta a cada entitat.

4. La certificació total del protocol annex al Registre conté la reproducció íntegra de tots els documents arxivats presentats pels particulars i relatius a una entitat determinada. En aquest cas, l'accés està limitat a la mateixa entitat o persona autoritzada per aquesta, sense perjudici de les competències que corresponen a les autoritats judicials i administratives.

5. En les certificacions parcials s'ha d'expressar sempre obligatòriament que en el que s'ha omès no hi ha res que amplii, restringeixi, modifiqui o condicioni el que s'ha inserit segons es desprèn dels assentaments del Registre.

Article 32. *Còpia dels assentaments.*

La còpia dels assentaments, que constitueix un mer trasllat dels assentaments i les dades que figurin en el Registre, s'ha d'expedir amb indicació del nombre de fulls i de la data en què s'estenen, i ha de portar el seu segell.

Article 33. *Obtenció de certificats i còpies dels assentaments.*

1. El sol·licitant de la certificació o còpia dels assentaments ha de subministrar totes les circumstàncies que conegui, a fi de facilitar la recerca de l'assentament o del document. Si les dades proporcionades no permeten la seva localització, es requereix l'interessat perquè, en el termini de deu dies, aporti les dades imprescindibles amb indicació que, si no ho fa, se'l té per desistit de la seva petició, i aquesta s'arxiva prèvia resolució dictada en els termes de l'article 42 de la Llei 30/1992, de 26 de desembre.

2. Les certificacions i les còpies dels assentaments les expedeix el cap de Servei del Registre. L'obtenció de còpies dels assentaments està condicionada a l'eficàcia del funcionament del Servei de conformitat amb el que preveu l'article 37 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre.

3. La denegació de l'accés a la informació sol·licitada s'adopta mitjançant resolució motivada del titular de la Subdirecció General de Relacions amb les Confessions en el termini de dos mesos des de la recepció de la sol·licitud per l'òrgan competent per resoldre.

4. Contra les resolucions de la Subdirecció General de Relacions amb les Confessions és procedent el corresponent recurs d'alçada en els termes que estableix l'article 114 i 115 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre.

Article 34. *Certificacions sobre la condició de representant legal.*

En les certificacions que s'expedeixin per acreditar la representació legal d'una entitat hi ha de constar la data d'inscripció del representant o representants, amb indicació expressa que, amb posterioritat a aquesta data, no s'ha rebut en el Registre cap comunicació que modifiqui la representació de l'entitat.

Disposició addicional primera. *Convenis de col·laboració amb les comunitats autònomes.*

El Ministeri de Justícia i les comunitats autònomes, en el marc del que disposen els seus respectius estatuts d'autonomia, poden signar convenis de col·laboració amb l'objecte de permetre la participació de la comunitat autònoma en la gestió del Registre d'entitats religioses.

Disposició addicional segona. *Protecció de dades de caràcter personal.*

El tractament i l'arxiu electrònic de les dades contingudes en el Registre d'entitats religioses s'ha d'ajustar al que estableix la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal. En l'anotació de la condició de ministre de culte,

la sol·licitud ha d'incorporar el consentiment exprés i per escrit de l'interessat per a la inclusió de les seves dades en el Registre i la comunicació derivada de la publicitat d'aquest. En els formularis d'inscripció o anotació que a aquest efecte s'aprovin, hi ha de constar que els sol·licitants i els titulars dels òrgans de representació consenten la inclusió de les seves dades personals en el Registre i la comunicació derivada de la publicitat d'aquest.

Disposició addicional tercera. *Gestió electrònica dels procediments administratius i dipòsit de documentació.*

En el termini de dos anys, des de l'entrada en vigor d'aquest Reial decret, s'han d'habilitar els recursos necessaris per a la gestió electrònica dels procediments administratius regulats. Mentre no es completen els processos necessaris per a la presentació en format i amb signatura electrònica de la documentació que ha d'acompanyar les sol·licituds adreçades al Registre, s'han de presentar en format no electrònic.

El Registre d'entitats religioses substitueix la conservació material de documentació pel seu emmagatzematge a través de mitjans electrònics, dotats de garanties suficients, de conformitat amb el que disposa la Llei 11/2007, de 22 de juny, d'accés electrònic dels ciutadans als serveis públics.

Disposició addicional quarta. *Adequació del Registre al que disposa aquest Reial decret.*

1. El Registre d'entitats religioses disposa de dos anys, des de l'entrada en vigor d'aquest Reial decret, per adequar la seva organització interna al que aquest disposa. En tot cas, la comunicació a les entitats inscrites dels nous números registrals que es produeixin com a conseqüència de la informatització del Registre s'ha de fer a través del portal corporatiu del Ministeri de Justícia.

2. A aquests efectes i en el mateix termini, les entitats inscrites han d'actualitzar, si s'escau, la seva situació registral d'acord amb els procediments que preveu aquest Reial decret, en particular, pel que fa a la inscripció obligatòria dels representants legals.

3. Les entitats inscrites que hagin adaptat la seva estructura a l'enumeració d'entitats inscriptibles en el Reial decret 142/1981, de 9 de gener, poden sol·licitar la modificació de la seva naturalesa jurídica d'acord amb el que preveu aquest Reial decret complint els requisits que corresponguin en cada cas sense que això impliqui la cancel·lació de l'entitat, que conserva el seu número i fitxa registral.

Disposició addicional cinquena. *Declaració de funcionament.*

En el termini de sis mesos des de l'entrada en vigor de la norma, s'ha de posar a disposició de les entitats inscrites el formulari electrònic al qual es refereix l'article 29 d'aquest Reial decret, a fi de procedir a la primera declaració de funcionament i comunicar al Registre les dades següents: domicili als efectes de notificacions, àmbit territorial, telèfon i correu electrònic. Transcorregut el termini sense que s'hagi fet la comunicació esmentada, el Registre ha de procedir a practicar l'anotació marginal corresponent sense perjudici de la seva cancel·lació posterior una vegada comunicades les dades esmentades.

Disposició transitòria primera. *Normativa aplicable en el període transitori.*

Les sol·licituds d'inscripció en el Registre d'entitats religioses que estiguin pendents de resolució en el moment de l'entrada en vigor d'aquest Reial decret s'han de tramitar i resoldre segons el que disposa el Reial decret 142/1981 de 9 de gener, d'organització i funcionament del Registre d'entitats religioses.

Disposició transitòria segona. *Fundacions religioses de l'Església catòlica.*

Les fundacions religioses de l'Església catòlica se segueixen regint pel Reial decret 589/1984, de 8 de febrer, de fundacions de l'Església catòlica, mentre no es regulin amb

caràcter general les fundacions de les entitats religioses. Fins aleshores, el Registre manté la secció de fundacions que preveu el Reial decret esmentat.

Disposició derogatòria única.

Queden derogades les normes següents:

- a) El Reial decret 142/1981, de 9 de gener, sobre organització i funcionament del Registre d'entitats religioses.
- b) L'article 5 del Reial decret 1879/1994, de 16 de setembre, pel qual s'aproven determinades normes procedimentals en matèria de justícia i interior.
- c) L'Ordre d'11 de maig de 1984 sobre publicitat del Registre d'entitats religioses.

Disposició final primera. *Títol competencial.*

Aquest Reial decret es dicta a l'empara del que disposa l'article 149.1.1a, que atribueix a l'Estat la competència sobre la regulació de les condicions bàsiques que garanteixin la igualtat de tots els espanyols en l'exercici dels drets i el compliment dels deures constitucionals.

Disposició final segona. *Normativa supletòria.*

El que disposa la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, s'ha d'aplicar amb caràcter supletori respecte dels procediments que regula aquest Reial decret.

Disposició final tercera. *Despeses d'organització i funcionament.*

Les mesures incloses en aquesta norma s'han d'atendre amb les disponibilitats pressupostàries i no poden suposar un increment de dotacions ni d'altres despeses de personal.

Disposició final quarta. *Aplicació i desplegament del Reial decret.*

S'autoritza el ministre de Justícia per dictar les disposicions necessàries per a l'aplicació i el desplegament d'aquest Reial decret.

Disposició final cinquena. *Entrada en vigor.*

Aquest Reial decret entra en vigor al cap de tres mesos de la seva publicació en el «Butlletí Oficial d'Estat».

Madrid, 3 de juliol de 2015.

FELIPE R.

El ministre de Justícia,
RAFAEL CATALÁ POLO